

Ružena Deutschová Édesapjával És Hana Húgával

A felvétel 1946-ban készült, engem, az édesapámat és a Hana húgomat ábrázolja. Azután Hana kivándorolt Izraelbe, ez az utolsó közös képünk. A felvétel érdekessége az, hogy a húgom és az édesapám már soha nem látták viszont egymást. Amikor készült ez a felvétel, akkor még kert volt itt. A háttérben a galántai posta épülete látható.

Hanával együtt voltunk az allendorfi munkatáborban. Mikor felszabadultunk, együtt jöttünk haza. Hana egy ideig Galántán maradt, de 1946 tavaszán elment Kassára, és onnan a későbbi férjével Palesztinába indult. A hajót elfogták, az utasokat Ciprusban kiszállították. Leveleztem vele, képeket is küldött onnan. Ciprusról hajóval ment tovább Izraelba. Ott bevonult katonának.

Hana férje nagyon fiatalon lezuhant valami építkezésnél és meghalt. Kassai fiú volt. Három családjuk született, azok jól vannak. Velük beszélni nem tudok. Ha elmegyek, azt mondják, Dada néni, salom, adnak egy puszit, aztán megint elmennek. Ha hazamegyek, megint salom meg egy puszi, és kész. Egyik lánya tanítónő, Malkénak hívják. Az én lányomnak is ez a zsidó neve, anyukánk után neveztük el őket. A tanítónő férjének a szülei Marokkóból származnak. Sára bankhivatalnok volt, de miután férjhez ment, már nem dolgozik. A két lány a családjával Tel-Avivban él. A Hana fiának, Markus Elinek vasnagykereskedése van, és közben most végzi a jogi tanulmányait is. A feleségének a szülei Lengyelországból mentek Izraelba. Hana és a fia családja a mai napig is Natánián él. A zsidó hagyományokat tartják, és mai napig mindegyikük kóser háztartást vezet.

Apukám a háborút követően újra megnősült. Apa leendő felesége, Schiffer Sára Pesten lakott a testvérénél. Sátoraljaújhelyről, egy ortodox zsidó családból származott. Mivel az egyik bátyja még a háború előtt feleségül vett egy nem zsidó lányt, ezért kitagadták a családból.

Édesapám 1958-ban mondott le a kóser konyháról, ugyanis összeveszett a rabbival. A Katz rabbival lakott akkor egy lakásban: a rabbi lakását el kellett felezni, és ha az apám akkor nem foglalta volna el, akkor betettek volna oda egy embert, aki disznókat nevelt. A galántai zsidók semmiképpen nem szerették volna, hogy a zsinagóga udvarán disznókat tenyészsenek. Így került oda aztán az édesapám. A Katznak nem voltak gyerekei, egy szoba és konyha maradt neki. Apámnak és a második feleségének szintén egy szoba és egy konyha jutott. Katz rabbi haragos, földhözragadt ember volt, hát legyen neki könnyű a föld. A félreértések egyre csak fokozódtak, míg végül egyszer Katz rabbi olyat cselekedett, amit a zsidó törvények értelmében nem szabad megtenni. Elutasította, hogy levágja a kacsát, amelyet apám vitt hozzá. Apa megragadta a kacsát, és előtte levágta. Azután már tréfli lett. Öt évvel később, amikor meghalt az édesapám, a Katz rabbi önmagán is túltett, olyan szép beszédet mondott, mintha soha nem történt volna köztük semmi.

Apát 1963-ban Galántán temették, tiszta ortodox szertartás szerint. Katz rabbi mondta a búcsúbeszédet, de ő maga nem lépett be a temetőbe, hanem csak az előcsarnokban maradt. Katz rabbi kohén volt. Aznap két zsidót temettek Galántán, ilyesmi a háború után csak egyszer fordult elő. A másik elhunyt Blum úr volt. Apát délelőtt, a Blumot délután temették. Borzasztó meleg volt.